

Osaamis- ja työllisyyspalvelut hyvinvoinnin palveluverkossa

Taustaa

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen toiminnan tavoitteena on kuntalaisten osaamisen kehittäminen sekä työmarkkinoille työllistymisen edistäminen. Tähän tavoitteeseen pyritään järjestämällä ei-lakisääteisiä palveluja laajasti eri ikäisille kuntalaisille. Palveluja ovat ammatillinen työpajatoiminta kolmessa eri toimintaympäristössä, nuorten Ohjaamopalvelut, nuorten kesätyöllistäminen, eri kuntalaisryhmien valmennus- ja ohjaus kohti työelämää sekä erilaisten työllistymistä edistävien tukimuotojen kehittäminen.

Vuoden 2025 alusta työvoimapalveluiden lakisäateinen järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille. Sen myötä perustettiin Keski- Uudenmaan työllisyysalue, jossa jäsenkuntina ovat Järvenpää, Hyvinkää, Tuusula, Nurmijärvi, Mäntsälä ja Pornainen, Järvenpään toimiessa vastuukuntana. Työllisyysalueiden tehtävänä on vastata työvoimaviranomaiselle kuuluvasta työvoimapalvelusta. Osaamis- ja työllisyyspalveluiden ei-lakisäateinen toiminnan tehtävänä on tukea ja syventää työvoimaviranomaisen tarjoamaa palvelu.

Työllisyysalue ja kunnat ovat sopineet tiiviistä yhteistyöstä palveluiden tarjoamiseksi. Kuntien palvelut integroidaan osaksi kokonaisuutta työllistymistä edistävinä tai tukevinä palveluina. Henkilöasiakkaiden palveluissa erityisesti kuntien työllisyys- ja kotoutumispalveluiden tuottamat valmennukset ja työnhaun tuki mahdollistavat laajemman kuntaekosysteemimallin kehittämisen, jolla voidaan vastata asiakkaiden monipuolisiin palvelutarpeisiin. Kuntien omat valmennuspalvelut mahdollistavat myös kuntakohtaisen reagoinnin mahdollisesti nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja ketterät paikalliset kokeilut yhdessä työllisyysalueen kanssa.

Muutostekijät

Lähitulevaisuudessa keskeisiä muutostekijöitä ovat työmarkkinoiden rakenteelliset muutokset sekä kasvava tarve varhaiselle, ennaltaehkäisevälle ja yksilöllisesti räätälöidylle tuelle. Työmarkkinoiden rakenne muuttuu myös vieraskielisten määrän kasvaessa, mikä lisää tarvetta kieli- ja kotoutumista tukevalle ohjaukselle sekä työnantajayhteistyölle. Nämä edellyttävät palveluiden jatkuvaa kehittämistä ja tiivistyvää verkostoyhteistyötä. Järvenpään palveluverkon on oltava **tarpeeksi joustava ja asiakaslähtöinen** palvellakseen erilaisia työnhakijaryhmiä. Tämä tarkoittaa käytännössä resursointia monialaiseen osaamiseen ja palvelujen

saavutettavuuden varmistamista myös niiden kuntalaisten osalta, jotka eivät omin avuin hakeudu palveluihin.

Lupa- ja valvontavirasto (aikaisemmin Aluehallintovirasto) tukee nuorten työpajatoimintaa valtionavustuksella. Valtionavustusta koskevat muutokset tulevat vaikuttamaan ammatillisen työpajatoiminnan rahoitukseen vuoden 2027 alusta alkaen. Alustavien linjausten mukaan valtionavustus olisi tarkoitettu vain työkokeiluun, opinnollistamiseen ja starttivalmennukseen. Järvenpään kaupungin työpajapalvelussa on työkokeilijoiden lisäksi paikallisista oppilaitoksista ohjattuja opiskelijoita sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelta ohjattuja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. Esim. vuonna 2025 työpajatoiminnoissa oli 99 asiakasta, joista 52 henkeä eli 53 % oli opiskelijoita.

Käytännössä linjaus tarkoittaisi, että valtionavustusta myöntäessään Lupa- ja valvontavirasto ei jatkossa huomioisi opiskelijoita eikä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita asiakasmäärissä. Linjaus ei estä kuntia ottamasta työpajoilleen edellä mainittuja asiakasryhmiä, eikä valtionavustuksen määrä ole yksinomaan asiakasmääristä riippuvainen, mutta se vaikuttaa kokonaisharkinnassa. Valtionavustuksen tason varmistamiseksi tulisi työkokeilijoiden määrää voida nostaa ja järjestää starttivalmennusta.

Vuonna 2026 työpajoilla on alettu systemaattisesti muuttaa asiakasprofiilia lähemmäs Lupa- ja valvontaviraston ohjeistamaa mallia. Käytännössä tämä on tarkoittanut työkokeilijoiden määrän kasvattamista markkinoimalla työpajojen toimintaa aktiivisesti TE-palveluille ja Ohjaamoon. Opiskelijoita on edelleen pajoilla, mutta heidän osuuttaan on onnistuttu pienentämään työkokeilijoiden asiakasvirran kasvaessa.

Mikäli työpajalle ohjautuvien asiakkaiden profiilia muutettaisiin täysin rahoituslinjauksen edellyttämään suuntaan, vähenisi asiakkaiden kokonaismäärä aikaisemmista vuosista, sillä opiskelijat muodostavat tälläkin hetkellä noin neljänneksen kaikista asiakkaista.

Yhteistyötä paikallisten oppilaitosten kanssa on rakennettu ja vahvistettu useita vuosia, esim. opinnollistaminen on toteutettu pajoilla yhteistyössä Keudan ja Step-koulutuksen kanssa. Tästä syystä muutos vaatii aikaa niin, että toiminta saadaan käännettyä takaisin työkokeilijavoittoiseksi, millaisena se on aikoinaan alkanutkin.

Asiakasprofiilin muutos vaikuttaisi jonkin verran oppilaitosten opiskelijoiden työssäoppimismahdollisuuksiin, erityisesti niiden nuorten kohdalla, jotka hyötyvät selkeästi työvaltaisesta ja yksilöllisestä oppimisympäristöstä.

Rahoituslinjaus ja siitä seuraava asiakasrakenteen muutos on myös hyvä ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä, jotta palveluiden vaikutukset ja yhteistyöverkostot voidaan sovittaa uuteen toimintamalliin.

Palveluverkkosuunnittelun yhteydessä Osaamis- ja työllisyyspalvelut, Järvenpään Opisto ja Kotoutumispalvelut ovat myös käynnistäneet yhteistyössä keskustelun tulevaisuuden järjestäytymisen vaihtoehdoista. Valmistelua kokonaisuuden osalta jatketaan palveluverkkopäätösten myötä.

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen palvelut

Ammatillinen työpajatoiminta

Työpajatoiminta on Järvenpään kaupungissa keskeinen ennaltaehkäisevä ja osallisuutta vahvistava palvelu. Sen merkitys korostuu erityisesti niiden nuorten ja aikuisten kohdalla, jotka ovat työelämän ja koulutuspolkujen ulkopuolella tai riskissä jäädä niiden ulkopuolelle.

Työpajatoimintaa toteutetaan neljällä eri työpajalla, kolmessa eri toimintaympäristössä ja ne sijoittuvat kahteen eri tulosityksikköön. Työpajayksiköiden toiminta painottuu eri sisältöihin työpajalla olevien kiinnostuksen ja tarpeiden mukaisesti. Osaamis- ja työllisyyspalvelujen työpajatoimintoja ovat Työpajakahvila Cooperin Kulma, jossa työskennellään ruokapalvelualan tehtävissä matalan kynnyksen ympäristössä, Myllytien toimintakeskuksen Avoimen ryhmätoiminnan työpajatoiminta, missä harjoitellaan ohjaus- ja kohtaamistyötä eri-ikäisten kävijöiden parissa sekä osallistutaan ryhmä- ja tapahtumatoimintaan ja Rakentavien alojen Liito-työpaja, jossa työskennellään kunnossapito- ja rakentamistehtävissä Vanhankylänniemen alueella. Lisäksi nuorisopalvelut järjestävät Ohjaavien alojen Liito-työpaja, jossa perehdytään nuorisotyön ja koulunuorisotyön ohjaustehtäviin.

Opinnollistaminen ja oppimisympäristöjen tunnistaminen ovat keskeinen osa työpajatoimintaa. Kaikki työpajatoiminnat on tunnistettu ja opinnollistettu yhteistyössä Keudan ja Step-koulutuksen kanssa. Valmentautujien on mahdollista suorittaa tutkinnon osia tai työelämäjaksoja osana ammatillisia opintojaan. Toimintaa toteutetaan tiiviissä monialaisessa yhteistyössä, ja ohjausryhmä seuraa säännöllisesti toiminnan etenemistä ja kehittämistarpeita.

Työpajoilla kannustetaan nuoria vastaamaan sosiaalisen vahvistumisen (Sovari) kyselyyn. Kysely tuottaa tietoa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan laadusta ja vaikutuksista elämäntaitoihin. Sen tuloksien mukaan Järvenpään työpajatoiminta on vaikuttavaa. Lähes kaikki vastanneet ovat kokeneet onnistuneensa työtehtävissään, saaneensa tukea, kokevat voineensa vaikuttaa ja he kertovat luottavansa työntekijöihin. Kaikki vastaajat suosittelisivat työpajatoimintaa myös ystäville. Järvenpään kaupungin työpajojen tulokset ovat parempia, kuin koko Suomen keskiarvo.

Nuoret antavat myös vapaamuotoista palautetta. Niissä korostuvat valmentautujien hyvät kokemukset työelämästä ja itse työn tekemisestä. Lisäksi usein mainitaan myös arkirytmien tuki, sosiaalisten taitojen oppiminen ja rohkeuden lisääntyminen. Työpajatoiminnan ydintä määrittävätkin paitsi työllistyminen tai koulutukseen ohjautuminen, niin myös kokonaisvaltainen toimintakyvyn, arjenhallinnan ja osallisuuden vahvistaminen.

Järvenpään kaupungin työpajatoiminta perustuu selkeästi määriteltyihin laatuksiteereihin, joissa painottuvat:

- yksilöllinen ja tavoitteellinen valmennus
- turvallinen ja yhteisöllinen toimintaympäristö
- matalan kynnyksen saavutettavuus
- työelämälähtöisyys sekä arjen ja työelämätaitojen vahvistaminen
- verkostomainen yhteistyö muiden palvelujen kanssa

Näiden laatuksiteerien toteutuminen edellyttää pysyvää, tunnistettavaa ja luotettavaa toimintarakennetta. Toiminnan tuttuus, turvallisuus, asiakkaiden tyytyväisyys ja rooli verkostojen kohtaamispaikkana osoittavat, että työpajatoiminta vastaa sellaiseen tarpeeseen, jota muut palvelut eivät täysimääräisesti kata.

Työpajatoiminta tuottaa alla kuvatusti merkittävää lisäarvoa sekä yksittäisille kuntalaisille että koko kaupungille.

- **Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen**

Työpajatoiminta tavoittaa kuntalaisia, jotka eivät kiinnity koulutus- tai työmarkkinajärjestelmiin. Se ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa kokemusta kuulumisesta yhteisöön.

- **Ennaltaehkäisevä vaikutus**

Työpajatoiminta vähentää raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta. SWOT-analyyseissa esiin noussut huoli ennaltaehkäisevän työn unohtumisesta vaihtoehtoisissa toimintamalleissa korostaa työpajatoiminnan roolia osana kaupungin hyvinvointipalvelujen kokonaisuutta.

- **Työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen**

Työpajatoiminta kehittää työelämätaitoja, arjen rytmiä, sosiaalisia taitoja ja itseluottamusta. Kyse ei ole vain nopeasta työllistymisestä, vaan kestävästä toimintakyvystä ja elämänhallinnasta.

- **Verkostojen ja palvelujärjestelmän tukeminen**

Työpajatoiminta toimii siltana eri oppilaitosten, kolmannen sektorin ja kuntalaisten välillä. Nykyisen toimintamallin lisäksi Kulttuurikukkula- ja Myllytie yhteisötalona vaihtoehdot näyttäytyvät vahvoina verkostojen solmukohtina.

- **Kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen**

Työpajatoiminta tukee kaupungin strategisia tavoitteita, kuten osallisuutta, työllisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Sen vaikutukset ulottuvat yksilötasoa laajemmalle koko kaupungin hyvinvointiin ja elinvoimaan.

Johtopäätökset

Työpajatoiminnan tulevaisuus edellyttää toimintaympäristöä, joka tukee monipuolista valmennusta, yhteistyötä ja saavutettavuutta. Luotettava ja osaava henkilöstö on keskeinen onnistuneen työpajatoiminnan edellytys.

Työpajat täydentävät kaupungin muita palveluja ja tarjoavat laajasti hyötyä eri toimijoille. Toiminnan joustavuus mahdollistaa monipuolisen yhteistyön eri kumppaneiden kanssa.

Työpajatoiminta tulee nähdä ennaltaehkäisevänä ja hyvinvointia edistävänä palveluna, jota voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa.

Vaikuttamo

Vaikuttamon palvelut ovat ei-lakisääteisiä, järvenpääläisten työikäisten laajalle ikäryhmälle 14-vuotiaasta yli 60-vuotiaisiin suunnattuja osaamisen kehittymistä ja työllistymistä tukevia palveluja vuodesta 2019 alkaen. Palveluja ovat ikärajan uraohjaus, sekä alle 30 v. Ohjaamo-

toiminta, josta on sovittu työllisyysalueen laajuisesti. Lisäksi palveluihin kuuluu esimerkiksi erilaisia nuorten kesätyöllistymistä tukevia palveluja.

Työvoimapalvelujen järjestämislain mukaista työhönvalmennuspalvelua on ollut saatavilla sekä yksilö-, että ryhmämuotoisena keväästä 2025 alkaen. Palvelua tuotetaan pitkäkestoisesti työttömänä olleille, vastikään työttömäksi jääneille ja työttömyysuhan alaisille kaupunkilaisille. Työhönvalmennuspalvelun tuottaminen perustuu Keski-Uudenmaan työllisyysalueen kanssa ajalle 1.6.2025 – 31.12.2026 solmittuun sopimukseen, jolla kunnat tuottavat työhönvalmennuspalvelua vastikkeetta työllisyysalueelle. Palvelun tuloksia arvioidaan v. 2026 aikana.

Vieraskieliselle kotoutumisajan ylittäneelle väestölle suunnattu työhönvalmennuspalvelu käynnistyi maaliskuussa 2026. Valmennuksen avulla pyritään vaikuttamaan niin vieraskielisten järvenpääläisten työllistymiseen sekä edesauttamaan alueen työnantajien mahdollisuuksia vastaanottaa vieraskielisiä työntekijöitä.

Vaikuttamon palveluja tuotetaan yhtenäisellä toimintaperiaatteella. Asiakkaat voivat hakeutua palveluun omaehtoisesti tai lähettävän tahon suosituksesta, sekä asioida halutessaan anonymisti. Poikkeuksen muodostaa Työvoimapalvelujen järjestämislain mukainen työhönvalmennuspalvelu, johon asiakas tulee työvoimaviranomaisen lähettämänä.

Vaikuttamossa kohdataan noin 50 valmennusasiakasta kuukausittain. Työikäisten, työelämässä olevien tai sinne pyrkivien asiakkaiden ajanvarauksettoman, sekä ajanvarauksella tuotettavan palvelun lisäksi työvoimaviranomaisen mahdollisuuksia tehdä suoria asiakasohjauksia monialaisesti ja palvelutorin kautta.

Nykyisillä palveluilla vaikutetaan henkilöasiakkaiden työmarkkina-asemaan työttömyyttä ehkäisevästi tai heti työttömyyden uhatessa, esimerkiksi erilaisissa siirtymätilanteissa ja palveluiden nivelvaiheissa. Vaikuttamossa tarjottava palvelu tukee yhtä lailla työnhakija-asiakasta, alanvaihtajaa tai nuorta, joka vasta tutustuu työelämään tai jo työuransa tehnyttä henkilöä, jolla on toive palata työelämään esimerkiksi osa-aikaisesti. Palvelu on yksilöllistä ja asiakkaan tarpeisiin vastaavaa, ja yksittäiselle asiakkaalle voidaan taata sellainen määrä valmennusta, kuin hän tilanteessaan tarvitsee.

Johtopäätökset

Palveluiden nykytason säilyttäminen varmistaa, että kaupunkilaiset ja työnantajat saavat oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista tukea. Yhtäjaksoinen työelämässä pysyminen edistää yksilön

hyvinvointia, ja Vaikuttamon palvelut tavoittavat myös ne kuntalaiset, jotka eivät ole välittömässä työttömyysriskissä.

Nykyisessä suhdannetilanteessa yritysten työllistämiskynnys on korkea, mutta laadukas asiakasohjaus, valmennuspalveluiden tuottaminen sekä verkostoyhteistyö parantavat eritaustaisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksia. Palvelujen jatkuva kehittäminen ja moninaiisiin tarpeisiin vastaaminen vahvistavat tuloksellisuutta ja tuottavuutta.

Työttömyyden ja sen pitkittymisen ennaltaehkäisy vaikuttaa myönteisesti kunnan verotuloihin sekä työttömyysturvan, sote-palvelujen ja yritysten kustannuksiin. Sujuva palvelutuotanto edellyttää laajaa, monialaista verkostoyhteistyötä sekä henkilöstön osaamisen kehittämistä ja riittävää resursointia.

Arviointi yksikön palvelujen sijoittumisesta eri skenaariovaihtoehtojen mukaisiin kokonaisuuksiin

Henkilöstö arvioi eri palvelujen sijoittumisen mahdollisuuksia eri skenaariovaihtoehtojen näkökulmista Kulttuurikukkulan ja Yhteisötalon kokonaisuuksiin liittyen. Kulttuurikukkulalla tarkoitetaan tässä Järvenpää-talon, kirjasto- ja museopalvelujen kokonaisuutta ja Yhteisötalolla Seutulantalolle tai Myllytien toimintakeskukseen sijoittuvia palveluja, joita voisivat olla esim. nuorisopalvelujen, Myllytien toimintakeskuksen ja Järvenpään Opiston palvelut.

Vaikuttamon henkilöstö tuottaa työllistymistä edistävää palvelua pääosin Bulevardikiinteistön 5. kerroksen palvelutorilla ja tämän lisäksi jalkautuu vaihtelevasti eri kohteissa asiakkaiden palvelutarpeiden mukaan. Valittavalla skenaarioratkaisulla ei ole merkittävää vaikutusta tuotettavaan palveluun. Tosin Kulttuurikukkulan toimintaympäristö koettiin houkuttelevampana vaihtoehtona keskeisen sijaintinsa ja eri toimintojen valmennusasiakkaille tarjoamien mahdollisuuksien monipuolisuuden vuoksi.

Ammatillisen työpajatoiminnan palvelujen sijoittumista arvioitiin kummankin skenaariokokonaisuuden ja niiden eri vaihtoehtojen osalta. Erityisesti tarkastelussa olivat Myllytien toimintakeskuksessa toimiva Työpajakahvila Cooperin Kulman toiminta, avoimen ryhmätoiminnan työpajatoiminta sekä yhdistysten kokoustoiminta.

SWOT-analyysien perusteella Kulttuurikukkula (vaihtoehto 1) näyttäytyi kokonaisuutena parhaana vaihtoehtona. Vaihtoehto tarjoaa vahvan näkyvyyden, laajat yhteistyömahdollisuudet,

laadukkaan ja monipuolisen toimintaympäristön sekä mahdollisuuden kehittää työpajatoimintaa strategisesti osana laajempaa kulttuuri- ja kaupunkikehitystä. Vaikka muutoksiin liittyy riskejä, niiden arvioitiin olevan hallittavissa hyvällä suunnittelulla. Nykytila nähtiin myös toisena parhaana vaihtoehtona, sillä toiminta on juurtunut ja se tunnetaan laajalti nykyisessä muodossa.

Myllytien toimintakeskuksen asiakkailta saadun palautteen mukaan palvelujen sijoittuminen Kulttuurikukkulalle saa osalta kannatusta keskeisen sijainnin vuoksi. Epävarmuutta taas herättää tilojen esteettömyys ja soveltuvuus sekä mahdollisuus säilyttää nykyisen kaltainen lounas- ja kahvilapalvelu.

Palvelun sijoittamiseen Seutulantalolle suhtaudutaan pääosin kriittisesti. Huolia aiheuttavat etäisyyden pidentyminen, heikompi saavutettavuus kävellen ja apuvälineillä, liikenneympäristön haastavuus ja tilojen esteettömyys ja sisäilman laatu. Useat arvioivat palvelun käytön vähenevän tai loppuvan siirron myötä.

Heikoimmaksi vaihtoehdoksi nousee Yhteisötaalo 1 (Seutulantie). Sen haasteet liittyvät erityisesti saavutettavuuteen, kohderyhmien ulkopuolelle jäämiseen, toiminnan kaventumiseen sekä siihen, ettei mahdollinen Seutulantalon toimintaympäristöön siirtyminen vastaisi työpajatoiminnan keskeisiä laatukriteerejä.

Yhteenveto

Työpajatoiminnan tulevaisuuden kannalta keskeistä on toimintaympäristö, joka tukee monipuolista valmennusta, yhteistyötä ja saavutettavuutta. Kulttuurikukkulan ja Myllytien kiinteistön nähdään tarjoavan tähän parhaat edellytykset, kun taas Seutulantien malli sisältää rakenteellisia ja toiminnallisia riskejä.

Vaikuttamon toiminnan kannalta tarkasteltuna, valittavalla skenaarioratkaisulla ei ole merkittävää vaikutusta tuotettavaan palveluun.

Työpajatoimintaan tai Vaikuttamon toimintaan ei olla esittämässä oleellisia muutoksia palveluverkkoselvityksen myötä. Palveluja tullaan kehittämään toimintaympäristön ja valmennettavien asiakkaiden tarpeiden mukaan.

